

La 27 iulie 2020 a fost publicată legea prenotată, care a intrat în vigoare la 27 august 2020. La data intrării în vigoare a acestei legi a fost abrogată legea care a guvernat domeniul asociațiilor obștești - Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești.

La acest capitol, legea nouă a adus unele modificări esențiale, după cum urmează:

- eliminarea restricțiilor pentru anumite categorii de persoane de a constitui și participa în calitate de fondatori, membri sau conducători în cadrul organizațiilor necomerciale;
- reglementarea clară a structurii organelor de autoadministrare a organizațiilor necomerciale și a competențelor acestora;
- reformarea mecanismului de înregistrare a organizațiilor necomerciale și simplificarea procedurii de înregistrare a acestora;
- eliminarea restricțiilor teritoriale de activitate a organizațiilor necomerciale;
- rigorile de transparență și procedura de atribuire a statutului de utilitate publică;
- asigurarea unor garanții suplimentare menite să protejeze libertatea de asociere.

În particular, legea nouă exclude necesitatea de a prevedea expres în statut:

- sediul juridic al organizației;
- cuantumul cotizației de membru;
- necesitatea de a avea un Consiliu de Administrare, un organ de control (din momentul intrării în vigoare a legii, aceste organe sunt deja facultative),

Respectiv, neincluderea în statut a normelor menționate va scuti asociația obștească de necesitatea înregistrării modificărilor și/sau completărilor în actul de constituire, în caz de modificare a sediului juridic al organizației, mărimii cotizației de membru, etc. Aceste prevederi vor fi adoptate la ședința organului de conducere abilitat conform statutului și vor fi prevăzute expres în procesul-verbal al ședinței.

Totodată, în statutul actual al asociațiilor obștești, nu corespund modificărilor adoptate prin noua lege și trimiterele legale la art. 188 Cod Civil și art. 28 al Legii nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești în ceea ce ține de activitatea economică a asociațiilor obștești. Aceste trimiteri urmează a fi corectate, în conformitate cu normele legale în vigoare, și anume cu textul „art. 302 din Codul Civil și art. 6 alin. (2) al Legii nr. 86 din 11 iunie 2020 cu privire la organizațiile necomerciale”. În particular, art. 6 alin. (2) al Legii nr. 86 din 11 iunie 2020 cu privire la organizațiile necomerciale prevede expres *“În vederea realizării scopurilor sale statutare, organizația necomercială poate desfășura orice gen de activitate neinterzisă de lege. Organizația necomercială este în drept să desfășoare activitate economică, inclusiv de antreprenoriat social. Activitatea economică poate fi exercitată fie nemijlocit de către organizația necomercială, fie prin constituirea persoanelor juridice cu scop lucrativ. Activitatea organizației necomerciale care, conform legii, este supusă licențierii poate fi practică doar după obținerea licenței”*

În acest context este important a menționa faptul, ca prevederile art.52 din Codul fiscal nu au fost racordate la prevederile similare din noua lege pentru organizațiile necomerciale. În particular, prevederile lit. a¹), alin. (2) din art.52 al Codului fiscal continuă să restricționeze activitatea economică a organizațiilor necomerciale și anume, această activitate economică prevăzută în statut, în regulament sau într-un alt document de constituire *trebuie să corespundă obiectivelor și scopurilor prevăzute în statut, în regulament sau într-un alt document de constituire și să rezulte nemijlocit din acestea*-cerință, care nu se regăsește în Legea nr. 86 din 11 iunie 2020 cu privire la organizațiile necomerciale. Ca consecință, până la operarea modificărilor respective în Codul fiscal, restricțiile prevăzute la alin.(2) lit. a¹), în cazul nerespectării acestora, pot conduce la anularea dreptului la scutire de plata impozitului a veniturilor obținute în urma desfășurării de către organizația necomercială a activității economice, care nu rezultă nemijlocit din scopurile statutare. Nerespectarea cerințelor menționate supra poate să conducă la situația în care organizația necomercială urmează a fi supusă impozitării în modul general stabilit în vederea venitului nominalizat mai sus.

Legea nouă prevede și alte prevederi noi pentru organizațiile necomerciale. De exemplu, legea prevede expres că „administratorul (președintele) asociației obștești nu poate fi membru al consiliului de conducere al organizației.

De asemenea, urmează a fi luate în considerare și prevederile art. 20 alin. (2) al Legii nr. 86 din 11 iunie 2020 cu privire la organizațiile necomerciale cu privire la organul de control al asociației, și anume:

a) „Nu pot fi cenzori:

- a. administratorul și membrii consiliului organizației;
- b. soțul, afini și rudele administratorului/membrilor consiliului până la gradul al IV-lea inclusiv;
- c. persoana cu antecedente penale nestinse pentru infracțiuni contra patrimoniului, infracțiuni economice, infracțiuni săvârșite de persoane cu funcție de răspundere sau de persoane care gestionează organizații comerciale, comise cu intenție.

În contextul evocat, se recomandă asociațiilor obștești să revadă ultima componentă a organelor de conducere și control, iar în caz de necorespondere cu prevederile legale precizate, să ajusteze prin alegerea unei noi componente, unde Președintele nu va face parte din Consiliul Asociației, iar membrii organului de control vor corespunde cerințelor statuate stabilite de art. 20 alin. (2) al Legii nr. 86/2020.

Totodată, atenționăm, că unele asociații obștești conțin în statutul sau prevederi, precum că ar reprezenta o organizație republicană. Această normă contravine legislației în vigoare, fiind excluse normele ce prevedeau categoriile de asociații obștești (republicane, locale și internaționale), prin abrogarea art. 9 din Legea nr. 837-XIII din 17 mai 1996 cu privire la asociațiile obștești. Această modificare a fost adoptată prin Legea nr. 31 din 16 martie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Ca urmare a celor menționate mai sus, asociațiile obștești trebuie să adopte statutele lor în redacție nouă, elaborate în corespundere cu exigențele noii legi cu privire la organizațiile necomerciale. Legea nr. 86 din 11 iunie 2020 cu privire la organizațiile necomerciale face referire la necesitatea operării modificărilor și/sau completărilor în actele de constituire ale organizațiilor necomerciale înregistrate până la intrarea în vigoare a noii legi, în termen de 24 de luni de la data intrării în vigoare a acesteia. Concomitent, modificările operate în statutul nou al organizației vor asigura ca persoanele care fac parte din organele ei de conducere și de control să întrunească condițiile prevăzute de lege. În privința organizațiilor necomerciale care nu vor efectua modificările necesare în termenul indicat se va iniția procedura de lichidare forțată.

Tatiana Prisacar,
Consultantă în contabilitate,
Centrul de consultanță și asistență API